

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA

19.06.2023. – 23.06.2023

ODJELJENJE ZA BANKARSTVO, SLUŽBA FRONT OFFICE

Sarajevo, 26. 06. 2023. godine

SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA
19. 06. 2023–23. 06. 2023.

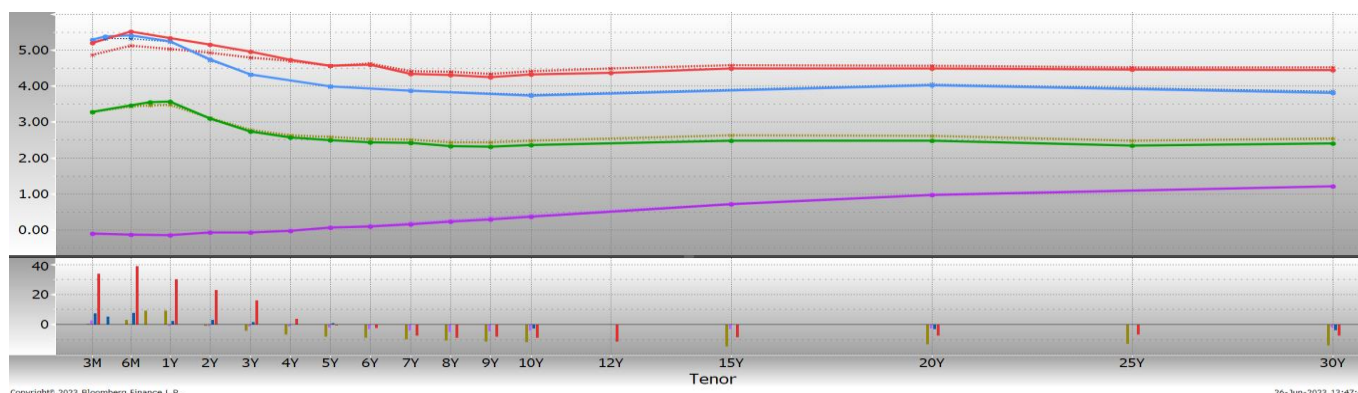
Tabela 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona				SAD		Velika Britanija		Japan							
	16. 6. 23	–	23. 6. 23.		16. 6. 23	–	23. 6. 23.	16. 6. 23	–	23. 6. 23.						
2 godine	3.12	–	3.11	↘	4.71	–	4.74	↗	4.95	–	5.18	↗	-0.06	–	-0.07	↘
5 godina	2.58	–	2.50	↘	3.98	–	3.99	↗	4.57	–	4.57	→	0.08	–	0.06	↘
10 godina	2.47	–	2.35	↘	3.76	–	3.73	↘	4.41	–	4.32	↘	0.41	–	0.37	↘

Tabela 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi			
	16. 6. 23.	–	23. 6. 23-	
3 mjeseca	3.319	–	3.307	↘
6 mjeseci	3.433	–	3.460	↗
1 godina	3.497	–	3.598	↗

Grafikon 1: Prikaz krivih prinosa državnih obveznica

Grafikon prikazuje krive prinosa Njemačke (zelena), SAD-a (plava), Velike Britanije (crvena) i Japana (ljubičasta) za periode od 3 mjeseca do 30 godina na dane 23. 06. 2023. godine (pune linije) i 16. 06. 2023. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafikona prikazana je razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Prinosi sigurnijih zemalja eurozone su tokom protekle sedmice zabilježili smanjenje duž cijele krive, posebno na srednjem i krajnjem dijelu.

Nekoliko zvaničnika ECB-a ponovilo je svoje stavove zalažući se za daljnje povećanje kamatnih stopa. Članica IV ECB-a, Schnabel, izjavila je da su rizici za izgleda inflacije „nagnuti nagore“. Napomenula je da ECB mora ostati u velikoj mjeri zavisna od ekonomskih podataka, s obzirom na to da rizici od učvršćivanja inflatornih očekivanja i slabije transmisije monetarne politike ukazuju na to da postoji granica koliko dugo inflacija može ostati iznad ciljanog nivoa od 2%. S druge strane, guverner Centralne banke Irske, Lane, istakao je da se još jedno povećanje kamatne stope u julu čini prikladnim, dok će odluka na sjednici u septembru zavisiti od ekonomskih podataka. Guverner Narodne banke Slovačke, Kazimir, izjavio je da ECB treba izvršiti još jedno povećanje stope u julu i da se pomakne dalje u restriktivnu teritoriju, jer je napomenuo da su rizici rasta inflacije i dalje značajni, a povezani su sa situacijom na tržištu rada, cijenama hrane i profitnim maržama poduzeća. Ipak, Kazimir se suzdržao od zagovaranja daljnjih

povećanja nakon jula, tvrdeći da će biti potrebna nova analiza u septembru, kako bi se procijenio uticaj najbržeg ciklusa povećanja kamatnih stopa ECB-a. Predsjednik *Deutsche Bundesbanke*, Nagel, je istakao da je inflacija za njega „poput pohlepne zvijeri“ s kojom se moraju boriti. Nagel je upozorio da se inflacija može smanjiti u narednim mjesecima i to bi moglo pojačati pritiske na ECB da zaustavi pooštavanje monetarne politike, ali da bi niža temeljna inflacija mogla prikriti osnovne cjenovne pritiske, tako da to neće nužno značiti da je „posao okončan“. Predsjednica ECB-a, Lagarde, je izjavila da centralne banke moraju podržati „zeleniji finansijski sistem“, dok je potpredsjednik ECB-a, De Guindos, istakao kako ECB „ulazi u posljednju fazu“ pooštavanja. Guverner Centralne banke Španije, De Cos, je izjavio da će ECB vjerovatno ponovo povećati kamatne stope u julu, ali nije moguće reći šta će učiniti nakon jula.

Tabela 3: Kretanje ekonomskih indikatora za eurozonu

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno	Prethodni
			stanje	period
1.	PMI indeks prerađivačkog sektora P – EZ JUN	44,8	43,6	44,8
2.	PMI kompozitni indeks P – EZ JUN	52,5	50,3	52,8
3.	GDP (G/G) F – Španija I kvartal	3,8%	4,2%	2,9%
	GDP (G/G) F – Holandija I kvartal			
5.	Indeks proizvođačkih cijena (G/G) – Španija MAJ	-	0,8%	4,2%
6.	Indeks građevinskog sektora (G/G) – EZ APR	-	0,2%	- 0,7%
7.	Tekući račun (u mlrd. EUR) – EZ APR	-	3,6	31,2
8.	Indeks potrošačkog povjerenja P – EZ JUN	- 17,0	- 16,1	- 17,4

SAD

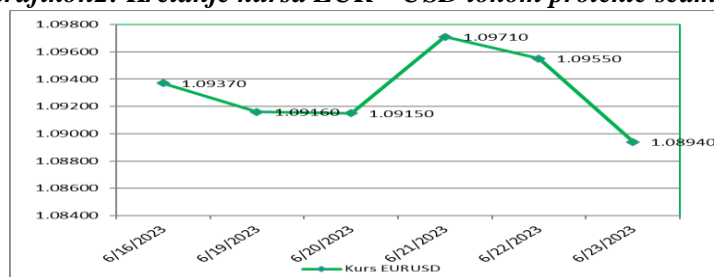
Prinosi na američke državne obveznice su tokom protekle sedmice zabilježili rast na prednjem i srednjem dijelu krive, dok su prinosi na desetogodišnje obveznice smanjeni za 3 bazna poena. Fokus investitora u SAD-u prošle sedmice bio je na govoru predsjednika Fed-a, Powella, pred Kongresom SAD-a. Naime, Powell je izjavio da kreatori monetarne politike očekuju da će se kamatne stope morati povećati kako bi se rast američke ekonomije smanjio ispod dugoročnog trenda, te obuzdali pritisci na cijene. Powell je istakao da zvaničnici Fed-a razumiju poteškoće koje uzrokuje visoka inflacija, te da ostaju čvrsto opredijeljeni da inflaciju vrata na ciljanih 2%. Također, Powell je dodao da će odluke nastaviti donositi po principu „od sastanka do sastanka“, a na osnovu ekonomskih podataka i njihovih implikacija na izglede za ekonomsku aktivnost i inflaciju, kao i ravnotežu rizika. U polugodišnjem izvještaju o makroekonomskoj i deviznoj politici glavnih trgovinskih partnera SAD-a, koje Ministarstvo SAD-a podnosi Kongresu, navedeno je da nijedan veliki američki trgovinski partner nije ispunio kriterije da bude proglašen valutnim manipulatorom tokom četiri kvartala do decembra prošle godine. Ministarstvo je također navelo da je sedam zemalja na listi za praćenje glavnih trgovinskih partnera, a čija valutna praksa i ekonomska politika zahtijevaju veliku pažnju. Prema rezultatima istraživanja *Bloomberga* za juni, ekonomski analitičari prognoziraju da će ekonomija u SAD-u u tekućoj godini zabilježiti ekspanziju po stopi od 1,3%, dok se za 2024. i 2025. godinu prognoziraju stope od 0,8% i 1,9%, respektivno. Prognozirana stopa inflacije za tekuću godinu je nepromijenjena i iznosi 4,1%, kao i za narednu godinu (2,6%). Većina anketiranih ekonomista očekuje da će Fed povećati referentnu kamatnu stopu za 25 baznih poena na julskoj sjednici, dok vjerovatnoća recesije u narednih 12 mjeseci iznosi 60%.

Tabela 4: Kretanje ekonomskih indikatora za SAD

Red. br.	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Indeks započelih kuća (M/M)	MAJ	- 0,1%	21,7%	- 2,9%
2.	Građevinske dozvole (M/M)	MAJ	0,6%	5,2%	- 1,4%
3.	MBA aplikacije za hipotekarne kredite	16. jun	-	0,5 %	7,2%
4.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	17. jun	259.000	264.000	264.000
5.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih za pomoć	10. jun	1.785.000	1.759.000	1.772.000
6.	Vodeći indeks	MAJ	- 0,8%	- 0,7%	- 0,6%
7.	PMI indeks prerađivačkog sektora P	JUN	48,5	46,3	48,4

Američki dolar je aprecirao u odnosu na euro, te je kurs EUR – USD zabilježio pad s nivoa od 1,0937 na nivo od 1,0894.

Grafikon2: Kretanje kursa EUR – USD tokom protekle sedmice

VELIKA BRITANIJA

Tokom protekle sedmice održana je sjednica MPC BoE-a, a odluke koje je donio BoE bile su iznenađujuće. Donesena je neočekivana odluka da se referentna kamatna stopa poveća za 50 baznih poena, a tržište je očekivalo povećanje od 25 baznih poena. BoE je ovim pokazao da nastavlja snažnu borbu s najtežom inflacijom od 80-tih godina. Devetočlani komitet je glasao sa 7:2 za povećanje kamate za 50 baznih poena, što je ujedno i najveće povećanje kamatne stope od februara. Guverner BoE-a, Bailey, je ukazao na upornu inflaciju hrane i usluga, što je jedan od argumenata koji idu u prilog povećanja kamatne stope na ovom sastanku. Bailey je također istakao da je bio apsolutan imperativ za BoE da poveća kamatnu stopu, uzimajući u obzir upornu inflaciju koja je prisutna i u drugim zemljama. Također, dodao je da ovim mjerama ne pokušava uvući ekonomiju u recesiju i ne signalizira naredni pomak referentne kamatne stope. U pismu koje je Bailey uputio ministru finansija, Huntu, navedeno je da je inflacija hrane ostala na nivou od 18,3% u maju, što predstavlja oko 2 procentna poena prekoračenja inflacije. Neposredno nakon odluke BoE-a o povećanju referentne kamatne stope, Hunt je istakao da BoE ima njegovu punu podršku u aktivnostima u kojima rješavanje inflacije ostaje ključni prioritet. Premijer Sunak je također izrazio podršku guverneru Baileyju. Sunak se suočava s pritiskom članova svoje Konzervativne stranke da pomogne građanima koji se bore s rastućim troškovima hipoteka, usred straha da će ih inflacija u Velikoj Britaniji i visoke kamatne stope koštati pozicija na sljedećim općim izborima. Ministar finansija, Hunt, je objavio mjere kojima će se pomoći građanima koji imaju hipotekarne kredite, nakon što je krajem sedmice održao sastanak s predstavnicima ključnih hipotekarnih kreditora. Mjere daju mogućnost dužnicima da reduciraju njihove otplate poput produženja perioda otplate hipoteka ili da se usmjere samo na kamatnu stopu. Daje se opcija da se nakon 6 mjeseci kreditni dužnici vrate na originalni kreditni paket, bez uticaja na njihov kreditni rejting. Druga mjera je usmjerena ka tome da se građanima pomogne da ne izgube svoj dom. Banke su pristale na minimalni period od 12 mjeseci prije nego što se odluče na zapljenu imovine dužnika.

Tabela 5: Kretanje ekonomskih indikatora za UK

Red. br.	Ekonomski indikator		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Inflacija (G/G)	MAJ	8,4%	8,7%	8,7%
2.	Indeks temeljne inflacije (G/G)	MAJ	6,8%	7,1%	6,8%
3.	Pozajmice javnog sektora (u mlrd. GBP)	MAJ	20,0	19,2	22,0
4.	Gfk povjerenje potrošača	JUN	-26	-24	-27
5.	Maloprodaja (G/G)	MAJ	-2,5%	-2,1%	-3,4%
6.	PMI prerađivački sektor P	JUN	46,8	46,2	47,1
7.	PMI uslužni sektor P	JUN	54,8	53,7	55,2
8.	PMI kompozitni indeks P	JUN	53,6	52,8	54,0

Tokom protekle sedmice britanska funta je deprecirala u odnosu na euro, pa je kurs EUR – GBP zabilježio rast s nivoa od 0,85324 na nivo od 0,85669. Britanska funta je deprecirala i u odnosu na američki dolar, pa je kurs GBP – USD smanjen s nivoa od 1,2817 na nivo od 1,2714.

JAPAN

Ministar finansija, Suzuki, je tokom protekle sedmice izjavio da će biti poduzete odgovarajuće mjere u vezi s deviznom politikom ukoliko bude bilo potrebno. Suzuki je dodao da se valutna politika Japana neće odmah promijeniti nakon što je SAD uklonio Japan sa svoje liste za praćenje valuta, napominjući da je taj potez došao u koordinaciji s Washingtonom. Što se tiče valutne politike, Japan će održavati blisku komunikaciju sa SAD-om i drugim zemljama.

U zapisniku s aprilskog sastanka BoJ-a navedeno je da članovi Odbora BoJ-a smatraju da distorzije krive prinosa nestaju i da nema potrebe za revizijom trenutnog programa kontrole krive prinosa. Zapisnik je u cjelini ukazivao na snažnu podršku nastavku monetarnog ublažavanja kako bi se podržao rast plata. Jedan od članova Odbora je izjavio da je rizik od propuštanja ciljanog nivoa inflacije od 2% zbog ishitrene revizije ublažavanja mnogo značajniji od rizika da inflacija ostane iznad 2%.

Japanski premijer, Kishida, je izjavio da će Vlada Japana mobilizirati sve raspoložive instrumente politike kako bi osigurala rast plata, signalizirajući time potrebu za dodatnim povećanjem plata radnika kako bi se neutralizirala rastuća inflacija i održao ekonomski rast. Kishida je na konferenciji za novinare izjavio da postoje nadolazeći znakovi ekonomskog oporavka, kao što su cijene akcija koje su zabilježile najveći nivo u posljednje 33 godine. Prema njegovom mišljenju, pojavljuju se pozitivni pomaci u ekonomiji Japana, rast plata je dostigao 30-godišnji maksimum (iznad 3%) i domaće investicije su dostigle 100 biliona JPY (704 milijarde USD).

Član Odbora BoJ-a, Noguchi, je izjavio da BoJ mora održavati ultrastimulativnu monetarnu politiku kako bi osigurao da plate, koje se smatraju ključnim faktorom za postizanje ciljanog nivoa inflacije od 2%, nastave rasti kao trend. Noguchi je dodao da će se temeljna inflacija, koja je ostala iznad ciljanog nivoa od 2% više od godinu dana, vjerovatno smanjiti ispod tog nivoa oko septembra ili oktobra, kako učinak ranijih povećanja troškova sirovina nestaje. Također je dodao da plate moraju rasti brže od ciljanog nivoa inflacije od 2%.

Tabela 6: Kretanje ekonomskih indikatora za Japan

Red. br.	Ekonomski indikator		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Industrijska proizvodnja (G/G) F	APR	-	-0,7%	-0,8%
2.	Iskorištenost kapaciteta (M/M)	APR	-	3,0%	-0,09%
3.	Narudžbe mašinskih alata (G/G) F	MAJ	-	-22,1%	-14,4%
4.	Stopa inflacije (G/G)	MAJ	3,2%	3,2%	3,5%
5.	PMI indeks prerađivačkog sektora P	JUN	-	49,8	50,6
6.	PMI indeks uslužnog sektora P	JUN	-	54,2	55,9
7.	Kompozitni PMI indeks P	JUN	-	52,3	54,3

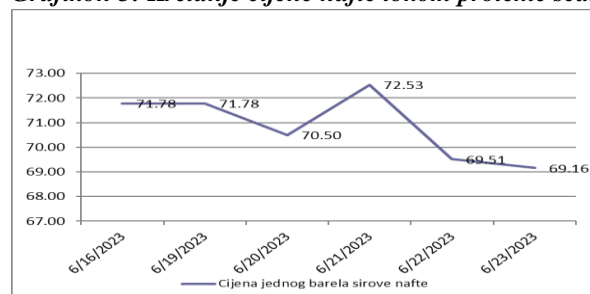
Japanski jen je tokom protekle sedmice deprecirao u odnosu na euro, te je kurs EUR – JPY zabilježio rast s nivoa od 155,22 na nivo od 156,66. Japanski jen je deprecirao i u odnosu na američki dolar, te je kurs USD – JPY zabilježio rast s nivoa 141,82 na nivo od 143,70.

NAFTA I ZLATO

Cijena jednog barela sirove nafte na otvaranju tržišta u utorak iznosila je 71,78 USD (65,63 EUR).

Tržište nafte je u ponedjeljak bilo zatvoreno zbog praznika, pa je prvi radni dan bio utorak. Izvoz nafte iz Saudijske Arabije je u aprilu smanjen na 7.316 miliona barela dnevno sa 7.523 miliona barela, koliko je izvoz iznosio u martu. Rusija je povećala preradu sirove nafte na najviši nivo u više od dva mjeseca, kako se proces finaliziranja gotovih proizvoda približava završetku. Tokom trgovanja u utorak, cijena nafte je smanjena nakon što je Narodna banka Kine smanjila, manje od očekivanja, osnovnu kamatnu stopu na kreditiranje. Pored toga, kompanija *China National Petroleum Corp*, koja je najveća kompanija koja proizvodi naftu i plin u Kini, smanjila je očekivanja za nacionalnu tražnju za naftom u ovoj godini na 3,5% godišnje u odnosu na martovsku projekciju koja je iznosila 5,1%. Sredinom sedmice došlo je od rasta cijene nafte, jer su trgovci procjenjivali unaprijeđenje tražnje u Aziji, dok je izvještaj o industriji u SAD-u ukazao na umjereni pad zaliha ovog energenta. Ipak, u četvrtak cijena ponovo ima tendenciju pada pod uticajem zabrinutosti zbog rasta kamatnih stopa, što je vijest koja je imala veći efekat od vijesti o padu zaliha nafte u SAD-u. Također, u četvrtak je objavljeno da su zalihe smanjene za 3.831.000 barela, dok se očekivao pad od 450.000 barela. Tokom trgovanja u petak, cijena nafte je blago smanjena u odnosu na dan ranije, ali je zabilježen sedmični pad cijene koji je iznosio 3,65%, što je najveći sedmični pad od početka maja. Pad cijene ovog energenta je rezultat pojačanih recesijskih strahova, slabije tražnje u Kini, kao i zabrinutosti zbog lošijih PMI podataka u SAD-u, EU i Velikoj Britaniji. Na zatvaranju tržišta u petak, cijena jednog barela sirove nafte iznosila je 69,16 USD (63,48 EUR).

Grafikon 3: Kretanje cijene nafte tokom protekle sedmice

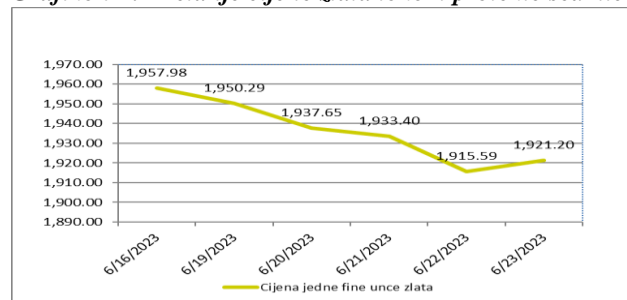

Na otvaranju londonske berze metala u ponedjeljak, cijena jedne fine unce zlata iznosila je 1.957,98 USD (1.790,23 EUR).

Tokom protekle sedmice, cijena zlata je uglavnom imala tendenciju pada. Početkom sedmice, cijena je smanjena pod uticajem jačanja USD-a, ali i zbog slabijeg trgovanja uslijed praznika u SAD-u. Prema podacima na *Bloombergu* ETF su smanjili pozicije u zlatu 14. dan zaredom, što je najduže dnevno smanjenje od 7. marta. U utorak se cijena nastavila smanjivati pod uticajem snažnijeg USD-a, ali i nakon što su objavljeni pozitivni podaci o tržištu nekretnina u SAD-u. Narednog dana nastavljen je trend smanjenja cijene nakon svjedočenja predsjednika Fed-a, Powella, koje je uticalo i na blagi rast prinosa, kao i na to da se cijena zlata nađe na najnižem nivou u posljednja tri mjeseca. Dolar indeks je smanjen za 50 baznih poena nakon svjedočenja Powella, čime je zlato postalo jeftinije za kupce i investitore drugih valuta. Tokom trgovanja u četvrtak, nastavljen je pad cijene ovog plemenitog metala pod uticajem očekivanja daljnjeg monetarnog pooštavanja od strane glavnih centralnih banaka. BoE je tokom protekle sedmice povećao kamatnu stopu za 50 baznih poena, što je kod investitora pojačalo špekulacije da bi se takav trend mogao nastaviti i kod drugih centralnih banaka.

Cijena zlata se blago oporavila u petak, uglavnom pod uticajem pojačane averzije prema riziku, ali i rasprodaja akcija, jer je došlo do njihovog pada, pa su povučeni *stop loss* nalozi na ove pozicije. Na zatvaranju tržišta u petak, cijena jedne fine unce zlata iznosila je 1.921,20 USD (1.763,54 EUR). Cijena je zabilježila sedmični pad od 1,88%, što je najveći sedmični pad ovog plemenitog metala od početka marta tekuće godine.

Grafikon 4: Kretanje cijene zlata tokom protekle sedmice

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja zasnovan je na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantirati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na osnovu njih.